

FEDINEC CSILLA

„A MAGYAR
SZENT
KORONÁHOZ
VISSZATÉRT
KÁRPÁTALJÁN”

1938–1944

FEDINEC CSILLA

**„A MAGYAR SZENT KORONÁHOZ
VISSZATÉRT KÁRPÁTALJA”**

1938–1944

Fedinec Csilla

**„A magyar szent
koronához visszatért
Kárpátalja”**

1938–1944

Jaffa
Kiadó

Budapest, 2015

© Fedinec Csilla

A kötet megjelenését a Nemzeti Kulturális Alap támogatta.

Borítóterv: Hegyi Péter

Borítófotó: Fortepan (25512, SZF); www.fortepan.hu

A térképeket Sebők László készítette

Lektorálta: Ablonczy Balázs

Felelős szerkesztő: Nemes Krisztián

Felelős kiadó: Rados Richárd

Jaffa Kiadó • www.jaffa.hu

Minden jog fenntartva!

ISBN 978 615 5492 90 7

Tartalom

Előszó	7
Európa közepe	13
Az első bécsi döntés	31
Rongyosok, időjelzők, térképhelyesbítők	53
Kárpáti Ukrajna	71
Felvidéki, kárpátaljai szellem és nemzethűség	93
Egy kis romantika	107
A Kárpátaljai Kormányzóság	121
A kormányzói biztosok	139
„Zsidókérdés”	153
A vég	171
Kronológia	183
Jegyzetek	201
Irodalom	217
Névmutató	225
A képek forrásai	239

Az 1938. november 2-án aláírt első bécsi döntés, majd az 1939. márciusi magyar katonai akció következményeként a történeti Kárpátalja területe ismét Magyarország része lett. Bár az új állapotokat rögzítő törvénycikk „a Magyar Szent Koronához visszatért kárpátaljai területekről” beszélt, FEDINEC CSILLA kötete rámutat: a sok szempontból „köztes térnek” számító, összetett nyelvi és etnikai bonyodalomokkal szembenező régióban nem fogadta egyöntetű lelkesedés a két évtizedes szünet után visszatérő magyar közigazgatást.

Ám a szerző nem csupán a részletesen bemutatott történeti-politikai eseményekre koncentrál. Könyvéből kiderül az is, létezett-e „kárpátaljai szellem”, és ha igen, azt mi képviselte leginkább: a fenyőerdőkkel borított romantikus hegygerincek, a gazdag történelmi emlékekkel rendelkező városok, a magyar őstörténet kultikus pontja: a Vereckei-hágó, a terület sokrétű – utóbb szinte mind egy szálig halálba küldött – zsidó lakossága, netán a „leghűségesebb nemzet”, azaz a ruszinok közössége, akik sohasem kaphatták meg a nekik ígért autonómiát. Fedinec Csilla forrásokban gazdag és olvasmányos kötete számos olyan kérdést és történetet tárgyal, amelyeknek hatásai a jelenbe nyúlnak, bizonyítva ezzel, hogy háromnegyed évszázaddal az események után még mindig vannak feltáratlan és kibeszéletlen fejezetek történelmünkben.

Fedinec Csilla 1968-ban született Beregszászon. Az Ungvári Állami Egyetemen diplomázott, az 1990-es években ugyanitt oktató. PhD-fokozatát 1996-ban szerezte a Magyar Tudományos Akadémián. 2002-től a budapesti Teleki László Intézet Közép-európai Tanulmányok Központjában dolgozott. Jelenleg az MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Kisebbségkutató Intézetének tudományos főmunkatársa.